

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 13.6.2006
COM(2006) 304 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS
PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM**

**Valsts finanses EMS 2006. gadā. Pirmais gads pēc Stabilitātes un izaugsmes pakta
pārskatīšanas**

{SEC(2006) 751}

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI UN EIROPAS PARLAMENTAM

Valsts finanses EMS 2006. gadā. Pirmais gads pēc Stabilitātes un izaugsmes pakta pārskatīšanas

1. PĀRSKATĪTAIS STABILITĀTES UN IZAUGSMES PAKTS IR SPĒKĀ JAU GADU

Ir pagājis gads, kopš ES valstu un valdību vadītāji vienojās par Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) reformas galvenajiem aspektiem, pamatojoties uz Komisijas 2004. gada septembra paziņojumā izteiktajiem ierosinājumiem. Komisija uzskatīja, ka kopēja fiskālā sistēma, kuras pamatā būtu spēcīgi ekonomiskie apsvērumi, nodrošinātu iespēju labāk ņemt vērā ekonomiskā stāvokļa atšķirības paplašinātajā ES un veicinātu dalībvalstu lielāku uzticēšanos SIP un aktīvāku iesaistīšanos SIP īstenošanā, pamatojoties uz stabilu fiskālo politiku, kas ES izstrādāta pēdējos desmit gados.

Ar SIP 2005. gada reformu nostiprināja Līguma pamatnoteikumus un principus un panāca 25 dalībvalstu vienprātību attiecībā uz stabilu fiskālo politiku. Sistēmas pamatā arī turpmāk būs divi galvenie kritēriji – maksimāli pieļaujamais valsts budžeta deficīts 3 % apmērā un maksimāli pieļaujamais valsts parāds 60 % apmērā. Pārskatītajā SIP iekļauti vairāki noteikumi, kuru piemērošana veicinās to, ka pārmērīgs deficīts tiks savlaicīgi identificēts un ātri un efektīvi novērsts.

Vienlaikus ar SIP reformas palīdzību palielināts arī sistēmas elastīgums un ekonomiskā pamatotība. Pārskatītajā SIP lielāka uzmanība pievērsta valsts parāda attīstībai un tādas strukturālās politikas īstenošanai, kas palielina izaugsmes potenciālu un valsts finanšu stāvokļa ilgtermiņa noturību saskaņā ar Lisabonas stratēģiju par izaugsmi un darbavietām. Tajā paredzēts, ka ekonomiski labvēlīgā periodā dalībvalstu galvenā prioritāte ir panākt ievērojamu budžeta konsolidāciju, kas ir būtiska, lai izveidotu budžeta rezerves ekonomiski nelabvēlīgiem laikposmiem. Palielināts vidēja termiņa mērķu nozīmīgums, precizējot to saikni ar noturību un situācijas specifiku konkrētā valstī. Saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru lēmumus un ieteikumus turpmāk pieņems, pamatojoties uz visaptverošu ekonomisko analīzi, un pastiprinātu uzmanību pievērsīs strukturāliem fiskālās konsolidācijas centieniem, nevis tikai īslaicīgiem nominālajiem rezultātiem.

Kopumā ar 2005. gada reformu nostiprināja Stabilitātes un izaugsmes pakta un atkārtoti apstiprināja tā svarīgo nozīmi budžeta koordinēšanas procesā, uzsverot, ka SIP ir instruments, ar kura palīdzību iespējams sasniegt augstu makroekonomiskās stabilitātes līmeni, kas saskaņā ar integrētajām pamatnostādnēm ir viens no noturīgas ekonomiskās izaugsmes un nodarbinātības pieauguma pamatnosacījumiem.

Jaunā sistēma oficiāli stājās spēkā 2005. gada vasarā pēc tam, kad Padome pieņēma atbilstīgu sekundāro tiesību aktu paketi¹. Kopš tā laika dalībvalstīm, Komisijai un Padomei bija jāpielāgojas jaunajiem noteikumiem un jānodrošina to efektīva īstenošana. Gadu pēc reformas Komisija analizē pārskatītā SIP īstenošanu un norāda uz turpmākiem uzdevumiem.

2. PIRMAJĀ GADĀ GŪTĀ PIEREDZE

Pārskatītā SIP piemērošanas pirmajā gadā gūtā pieredze ir samērā pozitīva. Ir atsāktas budžeta korekcijas, un veikta pakāpeniska un saskaņota SIP procedūru īstenošana, lēmumu un ieteikumu pieņemšanā izmantojot spēcīgāku ekonomisko apsvērumu sniegtās priekšrocības. Tomēr ir arī iemesli jaunām bažām attiecībā uz pakta preventīvās daļas īstenošanu, jo vēl joprojām nav skaidrs, vai fiskālās konsolidācijas process tiks paātrināts atbilstīgi labākām ekonomiskās izaugsmes prognozēm. Pārskatītā pakta īstenošanas panākumus vērtēs atkarībā no tā, cik sekmīgi dalībvalstīm gadu gaitā izdosies veikt vajadzīgās fiskālās korekcijas.

j) Pozitīva pieredze, galvenokārt attiecībā uz SIP korektīvo daļu

Ekonomiski pamatotāka lēmumu un ieteikumu pieņemšana saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru

Pārskatītajā SIP iekļauti vairāki svarīgi noteikumi, kurus izmanto, lai pareizi identificētu pārmērīgu budžeta deficītu. Tāpēc, piemērojot pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, iespējams labāk ņemt vērā konkrētai valstij raksturīgus ekonomiskos apsvērumus. Pakta paredzēts, ka, deficītam pārsniedzot 3 % no IKP, Komisijai vienmēr jā sagatavo pārskats, kurā novērtēta vispārējā ekonomiskā situācija un budžeta stāvoklis attiecīgajā dalībvalstī. Kopš 2005. gada marta Komisija ir pieņēmusi šādus pārskatus par trim dalībvalstīm. Pārskatos tika analizēti visi aspekti, kas šķita būtiski situācijas izvērtēšanai, lai pieņemtu lēmumu par to, vai valstī ir pārmērīgs budžeta deficīts, un noteiktu termiņu tā korekcijai.

Pārskatītais SIP ir uz noteikumiem pamatota sistēma

Pārskatītajā SIP precizēts, ka par pārmērīgu budžeta deficītu uzskata deficītu, kas pārsniedz 3 % no IKP, nav īslaicīgs vai nesaglabājas tuvu atsauces vērtībai. Faktiski kopš reformas īstenošanas par pārmērīgu ir atzīts jebkurš deficīts, kas pārsniedz 3 % no IKP, pat ja starpība ir bijusi neliela. Tas apstiprina to, ka SIP būtībā ir uz noteikumiem pamatota sistēma, kas ir labākā garantija, ka tiks ievērotas saistības un ka pret visām dalībvalstīm būs vienāda attieksme.

Pārmērīga budžeta deficīta korekcijai tika noteikti reāli termiņi...

Prasība veikt pārmērīga budžeta deficīta ātru korekciju ir Padomes sagatavoto ieteikumu nemainīgs pamatprincips, taču Padome ir izmantojusi arī pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā paredzēto iespēju pieņemt ekonomiski pamatotus vērtējumus un noteikt dalībvalstīm reālus termiņus pārmērīga budžeta deficīta korekcijai. Šādā skatījumā dalībvalstīm ar sliktākām ekonomiskās izaugsmes prognozēm tika atvēlēts ilgāks laiks, lai

---

¹ Padomes Regula (EK) Nr. 1055/05 un Padomes Regula (EK) Nr. 1056/05, ar ko groza attiecīgi Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 un Padomes Regulu (EK) Nr. 1467/97, tika pieņemta 2005. gada 7. jūlijā.

veiktu ievērojami pārmērīga budžeta deficīta korekciju (divi līdz trīs gadi). Dalībvalstīm, kuru budžeta deficīts tikai nedaudz pārsniedza 3 % un kuru izaugsme tika vērtēta kā potenciālam atbilstoša vai pat lielāka, noteica īsu termiņu.

Pateicoties labākai sadarbībai ES mērogā, termiņus iespējams noteikt, ņemot vērā valsts līmenī paredzētās fiskālās konsolidācijas stratēģijas, ja šīs stratēģijas pilnībā atbilst SIP noteikumiem.

... vienlaikus iesakot būtiskus strukturālus pasākumus

Tas, ka tika ņemti vērā ekonomiskie apstākļi, nebija iemesls pārāk saudzīgiem lēmumiem un ieteikumiem, lai gan šādas bažas tika paustas reformas gaitā. Fiskālās korekcijas, ko Padome pieprasījusi veikt dalībvalstīm saskaņā ar pārskatītajā SIP paredzēto pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru, ir ievērojami lielākas nekā iepriekš ieteiktās korekcijas un nekā fiskālajiem pasākumiem noteiktais kritērijs, proti, vismaz 0,5 % no IKP strukturālā izteiksmē. Turklāt ieteiktie strukturālie fiskālie pasākumi neietver vienreizējus pasākumus vai tādus, kuri tikai īslaicīgi ietekmē budžeta līdzsvaru. Tas palīdz pievērsties pasākumiem, kuri veicina valsts finanšu stabilitāti un budžeta noturību un nodrošina, ka efektīvi tiek novērsts pārmērīgs budžeta deficīts.

Dalībvalstu fiskālie mērķi saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru principā atbilst Padomes ieteikumos iekļautajām prasībām, kas liecina, ka jaunais pakts pozitīvāk ietekmē valsts budžeta plānošanas politiku un lēmumu pieņemšanu. Nākamajos gados varēs labāk novērtēt, vai tas reāli atspoguļojas konkrētās darbībās. Lai veicinātu efektīvu darbību, Komisija ir gatava veikt vajadzīgos pasākumus gadījumā, ja dalībvalstis neizpilda Padomes ieteikumus.

Lielāka uzmanība parāda līmenim un attīstībai

Pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūrā lielāka uzmanība pievērsta parāda attīstībai. Tika novērtēts, vai parādu līmenis, kas pārsniedz 60 % no IKP, samazinās pietiekami ātri un atbilstīgā tempā tuvojas atsaucis vērtībai. Rūpīgāk tika pārraudzīti darījumi, kas negatīvi ietekmēja parāda līmeni, tostarp krājumu plūsmas korekcijas.

Labāks ekonomiskais dialogs starp Komisiju, Padomi un dalībvalstīm

Padome 2005. gada martā, pieņemot pārskatīto SIP, uzsvēra, ka uzlabota sadarbība starp Komisiju, Padomi un dalībvalstīm ir svarīga, lai veicinātu valstu lielāku atbildību par SIP īstenošanu un SIP noteikumu izpildi.

Pārskatītā SIP īstenošanā gūtā pieredze liecina, ka, atvēlot lielāku rīcības brīvību ekonomisku vērtējumu pieņemšanai, reforma ir veicinājusi konstruktīvu un pārredzamu ES līmeņa ekonomiski politisku dialogu attiecībā uz katru konkrētu valsti. Tas savukārt ir stiprinājis savstarpējo atbalstu un spiedienu, kas kopīgi ar iesaistīto dalībvalstu lielāku atbildību par Padomes ieteikumu īstenošanu ir veicinājis sekmīgu un efektīvu darbību saskaņā ar paktu. Šajā aspektā jāvērtē arī kopš SIP reformas vērojamā Komisijas un Padomes vienprātība, vērtējot 2005. gada atjaunināto Stabilitātes un konverģences programmu un pieņemot ieteikumus un lēmumus saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru.

ii) Daži apsvērumi par pakta preventīvās daļas īstenošanu

Ņemot vērā pagātnes pieredzi, kas liecina par vairākkārtējiem nesekmīgiem centieniem sasniegt vidēja termiņa budžeta mērķus, ar SIP 2005. gada reformu ieviestas vairākas izmaiņas, nostiprinot pakta preventīvo daļu un palielinot tās ekonomisko pamatotību.

Viens no aspektiem, par ko kritizēja sākotnējo Stabilitātes un izaugsmes pakta, bija tas, ka vienots vidēja termiņa mērķis, proti, panākt budžeta stāvokli tuvu līdzsvaram vai ar pārpalikumu, dažās valstīs ar lielu nominālo IKP pieaugumu bija iemesls nepiemērotai fiskālajai politikai. Pārskatītajā SIP vairs nav paredzēts, ka dalībvalstīm vidējā termiņā jāsasniedz vienots mērķis — budžeta stāvoklis tuvu līdzsvaram. Katrai dalībvalstij noteikti atšķirīgi vidēja termiņa mērķi, ņemot vērā ekonomisko situāciju un budžeta stāvokli konkrētā valstī, lai paredzētu pietiekamu drošības rezervi attiecībā uz budžeta deficīta atsaucēs vērtību 3 % no IKP un lai nodrošinātu piesardzīga parāda līmeņa pakāpenisku sasniegšanu un saglabāšanu. Pārskatītajā SIP iekļauti arī vairāki piemēroti un vienkārši fiskālās politikas principi dalībvalstīm, kas vēl nav sasniegušas vidējā termiņa mērķi, un fiskālajai rīcībai cikliska ekonomiskā uzplaukuma laikā. Dalībvalstīm, kas pievienojušās euro zonai vai iesaistījušās valūtas kursa mehānismā (VKM II), noteikts īpašs kritērijs, proti, strukturāla budžeta korekcija 0,5 % apmērā no IKP. Lielāka korekcija jāpanāk ekonomiskā uzplaukuma laikos.

Valstu specifikai pielāgoti vidēja termiņa budžeta mērķi atspoguļo ekonomiskos pamatprincipus un valsts stratēģiju ...

Aptuveni vienlaikus ar Stabilitātes un konverģences programmu atjaunināšanu 2005. gadā atsevišķām dalībvalstīm tika noteikti dažādi vidēja termiņa budžeta mērķi. Valstīs ar relatīvi augstu fiskālās noturības riska pakāpi (liels parāds, zems izaugsmes potenciāls) vidējā termiņā jāsasniedz budžeta līdzsvars jeb neliels pārpalikums. Dalībvalstīm ar nelielu valsts parādu un augstu ekonomiskās izaugsmes potenciālu noteiktais mērķis ir samazināt budžeta deficītu līdz 1 % no IKP, pieļaujot budžeta manevrēšanu, kā arī stabilizēt valsts parādu.

Interesanti, ka dažas valstis ir izvirzījušas tālejošākus vidēja termiņa mērķus, nekā pārskatītajā SIP paredzētie obligātie mērķi. Lielākajā daļā gadījumu šādā veidā varēja panākt saskaņību starp Eiropas mērogā noteiktiem mērķiem un valsts stratēģiju finanšu stāvokļa noturības nodrošināšanai valstī. Tas liecina, ka fiskālās politikas veidošanai valsts līmenī labprātāk izmanto mērķus, kas labāk atspoguļo valstu reālo ekonomisko stāvokli paplašinātajā ES, kurā ir 25 dalībvalstis.

... taču mērķu sasniegšanai plānotie fiskālie pasākumi ne vienmēr ir pietiekami vērienīgi, tāpēc paredzētais 0,5 % kritērijs 2006. gadā netiks sasniegts

Stabilitātes un konverģences programmās, ko atjaunināja 2005. gadā, apstiprināts, ka dalībvalstīm, kuras vēl nav izpildījušas vidējā termiņa mērķi, jācenšas to sasniegt. Tomēr dažos gadījumos, ņemot vērā lielo starpību starp pašreizējo fiskālo stāvokli un nesen konkrētas valsts specifikai atbilstīgi pieņemtajiem vidēja termiņa budžeta mērķiem, plānotās konsolidācijas sasniegšanai būtu vajadzīgi vērienīgāki pasākumi.

To dalībvalstu budžeta plānos, kuras vēl nav sasniegušas vidējā termiņa budžeta mērķi (bet ne saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru) 2007. un 2008. gadam, ir ietverta jaunajā SIP paredzētā strukturālā korekcija 0,5 % no IKP. Tomēr 2006. gadā plānotā korekcija ir daudz mazāka nekā 0,5 % korekcija. Saskaņā ar Komisijas pavasara prognozēm ES strukturālais līdzsvars kopumā neuzlabosies un dažās dalībvalstīs pat pasliktināsies, izraisot ekspanzivu un ciklisku fiskālo stāvokli. Stingra budžeta izpilde un vajadzības

gadījumā papildu konsolidācijas pasākumi 2006. gadā, kā arī tālejoši fiskālās politikas plāni 2007. gadam ir vajadzīgi, lai samazinātu starpību starp pašreizējiem pasākumiem un SIP noteiktajām prasībām.

Neraugoties uz jūtamiem uzlabojumiem, neskaidri paliek vairāki jautājumi par dalībvalstu vidējā termiņā plānoto budžeta korekciju iespējamību

Sākotnējā SIP īstenošanā gūtā pieredze liecina, ka vidējā termiņa budžeta plāni ir realizējami, ja to pamatā ir reālistiskas un piesardzīgas makroekonomiskās prognozes un tos atbalsta ar pastāvīgiem pasākumiem un strukturālām reformām. Arī šajā aspektā stāvoklis atšķiras.

Stabilitātes un konverģences programmu pēdējā kārtā vērojama pozitīva iezīme, ka gandrīz vienmēr vidēja termiņa budžeta plānu pamatā ir reālistiski makroekonomiskie pieņēmumi. Tas savukārt ir ievērojams uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu pieredzi, kad budžeta prognožu pamatā parasti bija pārāk optimistiskas makroekonomiskās prognozes. Nākamais pozitīvais aspekts ir tas, ka vidēja termiņa budžeta plānošanā vairs netiek izmantoti vienreizēji un citi pagaidu pasākumi. Minētie pasākumi veido mazāk nekā 0,1 % no Eiropas Savienības IKP 2006. gadā un praktiski nav plānoti 2007. un 2008. gadā. Tomēr vairākos gadījumos pasākumi, kas ir plānotās konsolidācijas pamatā, nav norādīti pietiekami precīzi. Bažas rada tas, ka vairākās programmās fiskālā korekcija paredzēta tikai beigu posmā un īpaši pasākumi vajadzīgās konsolidācijas nodrošināšanai nav paredzēti vispār.

3. TURPMĀKIE UZDEVUMI

Pirmajā SIP īstenošanas gadā gūtā pieredze kopumā liecina, ka ES fiskālā sistēma atgūst uzticamību. SIP reforma pavērusi iespējas nodrošināt pakta noteikumu lielāku ekonomisko pamatotību, dalībvalstu lielāku atbildību par sistēmas īstenošanu un pakāpeniskāku un uz sadarbību vērstu pakta īstenošanas procesu. Tas savukārt ir pamats lielākam optimismam attiecībā uz pakta turpmāko īstenošanu. Tomēr, raugoties nākotnē, jau izvirzīti vairāki uzdevumi.

i) Jānodrošina, lai reformas pamatideja netiktu zaudēta arī ekonomiskā uzplaukuma laikā

Budžeta rezultāti 2005. gadā ir iepriecinoši. Nominālais deficīts ES ir samazināts līdz 2,3 % no IKP. Salīdzinājumam — 2004. gadā tas bija 2,6 % no IKP. Strukturālais līdzsvars ir uzlabojies par aptuveni 0,75 % no IKP, kas ir labākais rezultāts kopš 1997. gada. Deficīta samazināšana, kas pārsniedz cerēto rezultātu, galvenokārt bija iespējama tāpēc, ka ieņēmumi pārsniedza prognozes un saskaņā ar pārskatītajiem noteikumiem tos izmantoja deficīta samazināšanai, kā arī tāpēc, ka tika īstenota stingrāka politika.

Ekonomiskie rādītāji un prognozes apstiprina, ka cikliskie nosacījumi ES turpina uzlaboties. Pieredze liecina, cik svarīgi ekonomiskā uzplaukuma laikā ir veidot piesardzīgu fiskālo politiku, paredzot tajā parāda akumulāciju un nodrošinot parāda samazināšanos līdz noturīgam līmenim. Veicot analīzi, apstiprinājies, ka cikliska fiskālā politika iepriekšējos gados desmitos ir bijusi plaši izplatīta ES, un šā gada EMS valsts finanšu pārskatā redzams, ka cikliska fiskālā politika raksturīga tieši ekonomiskā uzplaukuma laikiem. Lai euro zonā nepieļautu ciklisku politikas veidošanu ekonomiskā uzplaukuma laikā, ir būtiski panākt strauju virzību uz noturīgāku budžeta stāvokli, šādā veidā varētu vieglāk savienot līdzsvarotu monetāro un fiskālo politiku, kas veicina izaugsmi un nodarbinātību. Dalībvalstu 2006. gadam izstrādātie budžeta plāni un Komisijas nesenās ekonomiskās prognozes ļauj secināt, ka

pašreizējā stāvokļa uzlabošanās līdz šim nav izmantota, lai paātrinātu fiskālo konsolidāciju un censtos panākt nepārtrauktu valsts parāda samazināšanos. Lielākas fiskālās korekcijas jāveic 2006. gadā. Komisija pildīs savu uzdevumu, veicinot spēcīgāku savstarpējo atbalstu un spiedienu, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu 2006. gada budžeta stingru izpildi un tālejošus budžeta projektus 2007. gadam.

ii) Lielāka uzmanība valsts finanšu stāvokļa noturībai

Neraugoties uz sasniegumiem, kas panākti vispārējā valsts budžeta deficīta samazināšanā, parāda attiecība ES ir pieaugusi no 62,4 % no IKP 2004. gadā līdz 63,4 % no IKP 2005. gadā. Turpmākajos gados gaidāma straujāka ekonomiskā izaugsme un stabils primārais pārpalikums, kas varētu apturēt kopš 2003. gada novēroto parāda attiecības palielināšanos. Parāda attiecība 2007. gadā varētu samazināties nedaudz zem 63 % no IKP. Ņemot vērā ilgtermiņa budžeta problēmas, ar ko saskaras lielākā daļā ES dalībvalstu, tuvākajā nākotnē jāpanāk parāda attiecības ievērojama samazināšanās.

Ņemot vērā sabiedrības novecošanos, valsts finanšu stāvokļa noturībai jāklūst par galveno politikas mērķi visās ES dalībvalstīs. Pārskatītajā SIP lielāka uzmanība pievērsta tieši ar valsts parādu un finanšu stāvokļa noturību saistītiem jautājumiem. Kopš reformas izdevies ievērojami labāk izprast, kā sabiedrības novecošanās ietekmē budžetu. Komisija un dalībvalstis ir īpaši vienojušās par to, kā kvantitatīvi novērtēt sabiedrības novecošanās ietekmi uz valsts finansēm².

Raugoties nākotnē, var secināt, ka vajadzīgi turpmāki centieni, lai labāk integrētu ilgtermiņa un īstermiņa fiskālās politikas uzdevumus. Komisija līdz 2006. gada beigām ziņos par iespējām tieši ņemt vērā noturības apsvērumus, nosakot valstu specifikai pielāgotus vidēja termiņa budžeta mērķus. Vairāki iepriekšēji apsvērumi iekļauti ziņojumā „Valsts finanses EMS 2006. gadā”, lai rosinātu uzsākt diskusiju par alternatīviem risinājumiem.

iii) Labāka statistikas pārvaldība

Vienojoties par SIP reformu, Padome uzskatīja, ka fiskālās sistēmas efektīvas īstenošanas pamatā galvenokārt ir kvalitatīva, uzticama un savlaicīgi sagatavota saskaņota fiskālā statistika, kas atbilst Eiropas grāmatvedības standartiem. Padome ierosināja vairāk uzmanības veltīt aizsāktajam darbam, kura mērķis ir panākt, lai Eiropas statistikas sistēma būtu stabilāka, un to mazāk varētu iespaidot nepareizu datu sniegšana.

Pēdējos mēnešos situācija ir uzlabojusies. Padome ir grozījusi regulu, ar ko reglamentē dalībvalstu fiskālo datu nosūtīšanu, lai *Eurostat* varētu operatīvāk novērtēt valstu statistiku un uzlabotu datu apkopošanas un paziņošanas procedūru pārredzamību³. Komisija 2005. gada 25. maijā ieteica dalībvalstīm atzīt Eiropas Statistikas prakses kodeksu par vienotu standartu kopumu ES statistikas iestādēm. Attiecīgi ir nostiprināta arī valsts un Kopienas statistikas iestāžu institucionālā struktūra.⁴

---

² Pamatojoties uz kopīgiem pieņēmumiem un metodēm, tika atjauninātas ilgtermiņa budžeta prognozes attiecībā uz daudzām budžeta pozīcijām (pensijas, veselības aprūpe, ilgtermiņa veselības aprūpe, izglītība un bezdarbnieku pabalsti).

³ Padomes Regula (EK) Nr. 2103/2005 (OV L 337, 22.12.2005.), ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 3605/93 (OV L 332, 31.12.1993.).

⁴ Komisijas Paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei un Komisijas Ieteikums par valsts un Kopienas statistikas iestāžu neatkarību, integritāti un atbildību (COM(2005) 217).

Pamatojoties uz minēto, jāveic turpmāki pasākumi, lai nodrošinātu piemērotu praksi, resursus un iespējas sagatavot kvalitatīvu statistiku valsts un Eiropas līmenī.

iv) Labāka fiskālās politikas un izaugsmes sinerģija

Kā norādīts Integrētajās pamatnostādnēs izaugsmei un darbavietām, labākais veids, kā fiskālā politika var sekmēt izaugsmi, ir stabilas makroekonomiskās vides nodrošināšana. Tomēr var un vajag izpētīt arī citus iespējamus sinerģijas veidus. Aktuāls, piemēram, ir jautājums par to, kā sekmīgi īstenot reformas, kas vienlaikus nodrošina virzību uz noturīgu fiskālo stāvokli un paver plašas izaugsmes iespējas. Šajā aspektā jāaplūko arī SIP reformas gaitā ieviestā iespēja ņemt vērā nozīmīgas strukturālās reformas, nosakot nepieciešamās korekcijas vidēja termiņa mērķa sasniegšanai. Šajā sakarā nepieciešams uzlabot izpratni par strukturālo reformu ietekmi uz valsts ekonomiku un budžetu un panākt precīzāku šīs ietekmes kvantitatīvo novērtēšanu. Turklāt, cenšoties sasniegt noturīgu fiskālo stāvokli, ir svarīgi budžetā paredzēt izaugsmi veicinošas prioritātes un nodrošināt, lai pēc iespējas labāk tiktu izmantotas priekšrocības, ko sagādā mazāks valsts parāds. Vidējam termiņam paredzētie fiskālie noteikumi var sniegt būtisku ieguldījumu šā jautājuma risināšanā, un noteikumi, kas jau ir spēkā daudzās dalībvalstīs, var būt noderīgs piemērs citām dalībvalstīm.

Lai nodrošinātu stabilu un noturīgu pieauguma tempu ES valstīs, jo īpaši tajās dalībvalstīs, kurās vēl nav panākta nominālā konverģence, lielāka uzmanība jāpievērš arī fiskālās politikas ietekmei uz makroekonomikas procesiem. Novērtējot fiskālo politiku SIP preventīvās daļas kontekstā, lielāka uzmanība jāpievērš makroekonomiskajai situācijai attiecīgajā valstī. Īpaša vērība jāpievērš ārējām svārstībām, inflācijai un konkurētspējai.

v) Atbalsts valsts līmeņa fiskālajiem noteikumiem un iestādēm

Vienošanās par SIP reformu tika uzsvērts, ka valsts budžeta uzraudzībā lielāku nozīmi varētu piešķirt valsts līmeņa fiskālajiem noteikumiem un iestādēm. Pieredze vairākās ES valstīs liecina, ka labi izstrādāti fiskālie noteikumi un iestādes var palīdzēt sasniegt noturīgu budžeta stāvokli un palīdzēt izvairīties no cikliskas politikas ekonomiskā uzplaukuma laikos. Komisija atzinīgi vērtēja SIP reformas sakarā sniegto finanšu ministru deklarāciju par piemērotu valsts līmeņa fiskālo noteikumu un iestāžu nozīmīgumu.

Lai rosinātu diskusijas par iestāžu struktūras ietekmi uz budžeta izpildi, ziņojumā „Valsts finanses EMS 2006. gadā” ir iekļauti analītiski pētījumi, kuros sniegti pierādījumi tam, ka dalībvalstīs, kas pieņēmušas skaitliskus fiskālos noteikumus, principā ir mazāks valsts budžeta deficīts un fiskālo politiku mazāk ietekmē ekonomiskās attīstības cikliskums. Vienlaikus ziņojumā secināts, ka valsts iestādes, kuru uzdevums ir veikt neatkarīgu analīzi un sniegt ieteikumus fiskālās politikas jomā, kā arī izstrādāt autonomas ticamas ekonomiskās prognozes, pozitīvi ietekmē valsts budžeta izpildi. Ziņojumā pētīta konkrētām valstīm raksturīgā pieredze un noteikti fiskālo noteikumu un iestāžu vēlamie aspekti. Jāturpina darbs, lai sekmētu labas prakses izplatīšanos.

Iespējams panākt arī lielāku progresu valsts budžeta procedūru un ES sistēmas mijiedarbības stiprināšanā. Tādējādi valsts budžeta plānošanā varētu ņemt vērā ES līmeņa diskusijas. Intensīvas ES mēroga diskusijas pirms nākamā gada budžeta projektu sagatavošanas dalībvalstīs pozitīvi ietekmētu dalībvalstu iesaistīšanos ES politikas koordinēšanā. Tad arī katras valsts parlaments varētu aktīvāk iesaistīties ES fiskālās uzraudzības un koordinēšanas procesā.